

PRZYRODA NA SZALI

„Góra Stołowa im. Ryszarda Malika” – nowy rezerwat przyrody w Małopolsce

W dniu 25 maja 2021 r. weszło w życie zarządzenie małopolskiego RDOŚ uznające za rezerwat przyrody „Góra Stołowa im. Ryszarda Malika” obszar o powierzchni 96,09 ha, w gminie Klucze, w nadleśnictwie Olkusz. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu leśnego złożonego z naturalnych zbiorowisk leśnych: żyznej buczyny sudeckiej

Dentario enneaphylli-Fagetum, jaworzyny z jęczmikiem *Phyllitido-Aceretum*, storczykowej buczyny karpackiej *Carici-Fagetum*, stanowisk chronionych gatunków roślin i grzybów oraz zróżnicowanej rzeźby obszaru. Według informacji nadleśnictwa, jest to teren porośnięty buczynami, z wieloma wapiennymi ostańcami tworzącymi Stołową Górę, Ostrą Górę i Skałę pod Wieżą.

Rezerwat powstał po 43 latach od zgłoszenia jego pomysłu, a 33 lata od powstania pierwszej wersji jego dokumentacji projektowej.

Ryszard Malik był pracownikiem nadleśnictwa Olkusz, odpowiedzialnym za edukację ekologiczną i ochronę przyrody. Zmarł przedwcześnie.

Czy Unijna Strategia Bioróżnorodności naprawdę zagraża polskim lasom? – recenzja ‘ekspertyz’ Lasów Państwowych

Na portalu „Nauka dla przyrody”:
<https://naukadlaprzyrody.pl/2021/05/04/raport-krytyczny-odpowiedz-przyrodniczych-organizacji-pozarządowych-na-ekspertyzy-lasow-panstwowych/>

opublikowano Raport Krytyczny, stanowiący recenzję ‘ekspertyz’ na temat unijnej Strategii Różnorodności Biologicznej, opublikowanych miesiąc temu przez Lasy Państwowe.

Opracowania zamówione i opublikowane przez Lasy Państwowe próbowały wykazać, że unijna Strategia Ochrony Bioróżnorodności do roku 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia” jest zagrożeniem dla lasów, leśnictwa i całej gospodarki Polski, w związku z zapisanym w niej celem objęcia ochroną ściśłą 10% powierzchni UE. Lasy Państwowe opublikowały link do swoich opracowań na stronach internetowych wszystkich swoich jednostek, co było działaniem bezprecedensowym. Materiały Lasów Państwowych są dostępne pod adresem:

<http://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/ekspertyzy-dotyczac-unijnej-strategii-dla-bioroznorodnosci>

Raport Krytyczny zwraca jednak uwagę na istotne słabości merytoryczne tych ekspertyz, w tym ich oparcie na nieuprawnionych założeniach, jednostronność niektórych analiz, a w niektórych ekspertyzach także niechlujstwo lub nieudolność matematyczną. Raport został opracowany staraniem grupy organizacji i inicjatyw społecznych: Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze, Fundacja Dzika Polska, Klub Przyrodników, Lasy i Obywatele, Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Wykorzystano w nim także moją polemikę z opracowaniem prof. B. Brzezieckiego, udostępnioną już wcześniej na stronach Klubu Przyrodników:

https://www.kp.org.pl/pdf/stanowiska/inne/20210415_PPawlaczyk_polemika_z_BBrzezieckim.pdf

Komisja Europejska zarzuca Polsce opóźnienia w formalnym wprowadzaniu ochrony obszarów Natura 2000

Komisja Europejska otworzyła kolejne postępowanie przeciwnaruszeniowe wobec Polski i wystosowała wezwanie do usunięcia uchybienia - „Letter of formal notice”, zwracający uwagę na opóźnienia w formalnym wyznaczaniu prawem krajowym obszarów siedliskowych Natura 2000 oraz w ustanawianiu celów i środków ochrony dla obszarów Natura 2000.

Siedliskowe obszary Natura 2000, choć *de facto* są chronione od chwili zgłoszenia ich Komisji, muszą być formalnie wyznaczone krajowym rozporządzeniem. Państwa członkowskie mają na to 6 lat od chwili zatwierdzenia obszaru przez Komisję, które w przypadku polskich obszarów (z wyjątkiem tych zgłoszonych w 2021 r.) już upłynęły. Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie specjalnych obszarów ochrony siedlisk są sukcesywnie wydawane, ale jak na razie wydano ich tylko 190, podczas gdy dla 845 obszarów termin wydania już upłynął.

W tym samym terminie 6 lat od zatwierdzenia przez Komisję, obszar Natura 2000 powinien mieć szczegółowo określone cele ochrony i wprowadzone odpowiednie środki ochrony. W Polsce czyni się to przez ustanowienie planów zadań ochronnych. Komisja zarzuca Polsce, że dotąd tego nie zrobiono dla wszystkich obszarów.

Polska ma dwa miesiące na odpowiedź i podjęcie niezbędnych działań. W przypadku

braku zadowolającej odpowiedzi, Komisja wystosuje tzw. „uzasadnioną opinię” (kolejny krok procedury przeciwnaruszeniowej), a przy braku satysfakcjonującej reakcji skieruje sprawę do trybunału Sprawiedliwości UE. Podobne postępowania przeciwnaruszeniowe w sprawie opóźnień w formalnym

wyznaczaniu obszarów siedliskowych i ustanawianiu dla nich celów i środków ochrony wszczęte są wobec wielu krajów UE; w tym przypadku novum stanowi natomiast objęcie wezwaniem także obszarów ptasich, dla których litera dyrektywy nie określa wiążących terminów.

Rezerwat „Czeszewski Las” w Wielkopolsce powiększony o 310 ha

W dniu 8 czerwca 2021 r. weszło w życie Zarządzenie RDOŚ w Poznaniu powiększające rezerwat przyrody „Czeszewski Las” z 223 do 534 ha. Zarządzenie w dzienniku urzędowym: <http://edziennik.poznan.uw.gov.pl/legalact/2021/4183/>

Nowe granice rezerwatu obejmują całość międzyrzecza Warty i Lutyni w Lasach Czeszewskich (tzw. Uroczysko Warta) w nadleśnictwie Jarocin.

W granicach tego obiektu powstał w 1905 r. (lub 1907 albo 1909, zależnie od źródła) powstał z inicjatywy F. Pfuhla, pierwszy rezerwat w granicach obecnej Wielkopolski, choć obejmujący zaledwie 0,75 ha. Drzewostan ten został jednak wycięty przez polskich leśników w 1925 r. W roku 1934 K. Stecki zaproponował do ochrony rezerwatowej dwa inne drzewostany, które zostały wycięte w czasach II wojny światowej. W

latach 50. XX wieku utworzono rezerwaty „Czeszewo” (27,60 ha) i „Lutynia” (45,58 ha). W początkach XXI w., z inicjatywy nadleśnictwa Jarocin i we współpracy merytorycznej z Klubem Przyrodników, powstała i została zrealizowana koncepcja ochrony uroczyska Warta m. in. przez utworzenie większego rezerwatu „Czeszewski Las” (wchłaniającego dotychczasowe rezerwaty „Czeszewo” i „Lutynia”) o powierzchni 223 ha. Nadleśnictwo zrealizowało też przedsięwzięcie czynnej ochrony warunków wodnych, której istotą było częściowe zastąpienie wylewów Warty (zanikających po budowie zbiornika w Jeziorsku) zasilaniem starorzeczy warciańskich wodą z Lutyni. Obecne powiększenie to kolejny krok w ochronie uroczyska.

Rezerwat chroni kompleks łągów *Ficario-Ulmetum*, częściowo grądowiejących, o naturalnym charakterze – m. in. z bogatymi populacjami epifitów, chrząszczy ksylobiontycznych (w tym kozioroga dębosza, pachnicy dębowej oraz ciołka matowego), kompleks starorzeczy Warty oraz doliny odcinek Lutyni. Podkreślane jest występowanie dzięciola średniego w dużym zagęszczeniu do 2,5 pary/10 ha starych lasów liściastych.